KOMISJA WSPÓLNOT EUROPEJSKICH

Bruksela, dnia 18.02.2005
KOM(2005) 53 wersja ostateczna

Wniosek dotyczący

ZALECENIA RADY

w sprawie działań priorytetowych w celu wzmocnienia współpracy w dziedzinie archiwów w Europie

(przedstawiony przez Komisję)

UZASADNIENIE

Dnia 6 maja 2003 r. Rada Ministrów Unii Europejskiej wydała rezolucję w sprawie archiwów w Państwach Członkowskich[1]. Rezolucja zobowiązywała Komisję do powołania grupy ekspertów, reprezentującej również nowe Państwa Członkowskie, w celu zbadania szeregu kwestii dotyczących sytuacji archiwów w Unii Europejskiej oraz do przedstawienia Radzie sprawozdania zawierającego wskazówki pozwalające na wzmocnienie przyszłej współpracy w dziedzinie archiwów na poziomie europejskim.

Rezolucja z dnia 6 maja 2003 r. opiera się na wcześniejszej rezolucji Rady w sprawie archiwów z dnia 14 listopada 1991 r.[2]. Rezolucja z dnia 14 listopada 1991 r. doprowadziła do powstania sprawozdania *Archiwa w Unii Europejskiej*[3], przygotowanego przez grupę ekspertów i przedstawionego Radzie w roku 1993. Nawiązując do tego sprawozdania, Rada w swoich konkluzjach z dnia 17 czerwca 1994 r.[4] podkreśliła znaczenie archiwów jako części europejskiego dziedzictwa kulturowego i potwierdziła wagę szerszej współpracy w dziedzinie archiwów. Konkluzje Rady były ważnym czynnikiem wspierającym współpracę pomiędzy archiwami w Europie przez ostatnie dziesięć lat.

Od roku 1993 technologie informacyjne i komunikacyjne rozwijały się nieprzerwanie i szybko, wpływając bezpośrednio na sposób zarządzania dokumentami i archiwami. Ponadto w tym okresie Unia Europejska rozszerzyła się z 12 do 25 Państw Członkowskich. Wiele Państw Członkowskich, a także same instytucje Unii Europejskiej, wprowadziły liczne zmiany prawne w celu zapewnienia obywatelom szerszego dostępu do informacji i dokumentacji. W dużym stopniu wzrosło również znaczenie przepływu informacji ponad granicami państw. Te zmiany miały znaczący wpływ na sposób zarządzania dokumentacją i archiwami, a także uświadomiły zwiększoną potrzebę wzmocnienia współpracy w tej dziedzinie pomiędzy Państwami Członkowskimi i instytucjami Unii Europejskiej.

Rezolucja Rady z dnia 6 maja 2003 r. została przez Komisję przyjęta jako okazja do rozwiązania problemów dotyczących zarządzania dokumentacją i archiwami w rozszerzonej Unii Europejskiej. Odpowiadając na rezolucję Rady, grupa ekspertów reprezentujących 25 Państw Członkowskich współpracowała z Komisją przy przygotowaniu *Sprawozdania na temat archiwów w rozszerzonej Unii Europejskiej*. Sprawozdanie zostaje przedstawione Radzie wraz z załączonym projektem wniosku Komisji dotyczącym zalecenia Rady w sprawie działań priorytetowych dla wzmocnienia współpracy w dziedzinie archiwów w Europie.

Sprawozdanie opisuje obecną sytuację archiwów krajowych w Państwach Członkowskich oraz archiwów instytucji Unii Europejskiej, jak również przewidywane kierunki rozwoju zarządzania dokumentacją i archiwami oraz rolę archiwów w XXI wieku.

---

1 Dz.U. C 113 z 13.5.2003
2 Dz.U. C 314 z 5.12.1991
3 OPOCE, 1994, ISBN 92-826-8233-1
4 Dz.U. C 235 z 23.8.1994.

Zgodnie z rezolucją Rady z dnia 6 maja 2003 r., sprawozdanie zawiera szereg wskazówek dotyczących wzmocnienia przyszłej współpracy w dziedzinie archiwów, jak również propozycje konkretnych działań w dziedzinie archiwów na poziomie europejskim[5].

Wymienione w sprawozdaniu propozycje działań priorytetowych obejmują środki służące zapobieganiu, ograniczeniu lub naprawie zniszczeń w dokumentacji oraz utracie archiwów w skutek klęsk żywiołowych lub innych czynników, bazując na doświadczeniach zdobytych podczas klęsk żywiołowych takich jak powodzie, które nawiedzały ostatnio różne kraje Europy. Proponuje się również udoskonalenie metod przechowywania dokumentacji i archiwów, obejmujące także środki służące wdrażaniu norm i wymogów technicznych w budynkach przeznaczonych na archiwa i magazyny. Współpraca w dziedzinie archiwów powinna zostać wzmocniona szczególnie w obszarze autentyczności, długoterminowego przechowywania oraz udostępniania dokumentów i archiwów elektronicznych. Sprawozdanie zawiera także propozycje podjęcia środków mających zapobiegać kradzieżom z archiwów oraz zawarcia porozumień dotyczących odzyskiwania skradzionych dokumentów. Ponadto w sprawozdaniu proponuje się utworzenie wspólnotowego portalu internetowego udostępniającego dziedzictwo archiwalne rozszerzonej Unii, aby zapewnić obywatelom UE łatwiejszy i ponadgraniczny dostęp do archiwów.

Te działania priorytetowe mają zostać wprowadzone w życie dzięki zwiększonej koordynacji oraz wymianie informacji i doświadczeń na poziomie europejskim. W tym celu w sprawozdaniu proponuje się powołanie zespołu archiwistów z Państw Członkowskich UE i instytucji UE. Zespół zapewniałby wymianę informacji i dążyłby do szerszej współpracy w dziedzinie archiwów na podstawie porozumienia stron i przy pełnym poszanowaniu zasady subsydiarności. Zespół skupiałaby się na konkretnych działaniach wskazanych w sprawozdaniu, a w szczególności na wyżej wymienionych działaniach priorytetowych. Zespół archiwistów zamierza opublikować po upływie trzech lat pierwsze sprawozdanie z realizacji działań priorytetowych w dziedzinie archiwów w Europie.

[5] Więcej szczegółów w załączonym streszczeniu sprawozdania.

Wniosek dotyczący

ZALECENIA RADY

w sprawie działań priorytetowych w celu wzmocnienia współpracy w dziedzinie archiwów w Europie

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską, w szczególności art. 151 ust. 5 tiret drugie,

uwzględniając wniosek Komisji,

a także mając na uwadze, co następuje:

(1) W wyniku rezolucji Rady i ministrów kultury zgromadzonych w ramach Rady z dnia 14 listopada 1991 r. dotyczącej współpracy w dziedzinie archiwów[6] oraz konkluzji Rady z dnia 17 czerwca 1994 r. dotyczących wzmocnienia współpracy w dziedzinie archiwów[7], rozpoczęto działania w celu wzmocnienia współpracy między Państwami Członkowskimi w dziedzinie archiwów.

(2) Rezolucja Rady z dnia 6 maja 2003 r. w sprawie archiwów w Państwach Członkowskich[8] podkreśliła znaczenie archiwów dla rozumienia historii i kultury Europy oraz dla demokratycznego funkcjonowania społeczeństw w ramach rozszerzonej Unii po 1 maja 2004 r.

(3) W ramach Wspólnoty odbywały się wielodyscyplinarne konferencje z udziałem administracji państwowej i przedstawicieli archiwów krajowych, jak również środowisk gospodarczych i naukowych, dotyczące problemów związanych z zarządzaniem, przechowywaniem, ochroną i wyszukiwaniem danych nadających się do automatycznego przetwarzania..

(4) Rezolucja Rady z dnia 6 maja 2003 r. podkreśliła potrzebę dalszego wprowadzania rozwiązań technologii informacyjnych i komunikacyjnych w dziedzinie archiwów.

(5) Komisja podkreśla dokonania instytucji Unii w szczególnym obszarze archiwów filmowych w Europie, w tym rezolucję Rady z dnia 24 listopada 2003 r.[9] o zbiorach utworów kinematograficznych w Unii Europejskiej oraz wniosek Komisji dotyczący

---

6 Dz.U. C 314 z 5.12.1991, str. 2.
7 Dz.U. C 235 z 23.8.1994, str. 3.
8 Dz. U. C 113 z 13.5.2003, str. 2.
9 Dz. U. C 295 z 5.12.2003, str. 5.

zalecenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie dziedzictwa filmowego i konkurencyjności pokrewnych gałęzi przemysłu z dnia 16 marca 2004 r.

(6) W rezolucji z dnia 6 maja 2003 r. Rada zobowiązała Komisję do przedstawienia sprawozdania na temat obecnej sytuacji i przyszłego kierunku rozwoju archiwów w rozszerzonej Unii. „Sprawozdanie na temat archiwów w rozszerzonej Unii Europejskiej", przygotowane przez grupę ekspertów z Państw Członkowskich i ukończone w czerwcu 2004 r., stanowi solidną podstawę dla przyszłego rozwoju archiwów w Europie. Na wniosek Rady sprawozdanie zawiera propozycję praktycznych działań i wytyczne w celu wzmocnienia współpracy na szczeblu europejskim w dziedzinie archiwów,

NINIEJSZYM ZALECA:

A . W ciągu najbliższych pięciu lat Państwa Członkowskie i instytucje Unii Europejskiej powinny podjąć następujące środki w dziedzinie archiwów, według wskazanej hierarchii ważności:

(1) przechowywanie i zapobieganie zniszczeniom archiwów w Europie:

– stworzenie modelowego planu działań służących propagowaniu środków mających na celu zapobieganie zniszczeniom dokumentów i archiwów w obliczu klęsk żywiołowych i innych zagrożeń.

– wspieranie działań służących konserwacji i renowacji zniszczonych dokumentów i archiwów na całym obszarze Wspólnoty.

– określenie i wspieranie przez archiwa krajowe Państw Członkowskich i archiwa instytucji Unii norm i wymogów technicznych dotyczących budowy nowych budynków przeznaczonych na archiwa.

(2) Wzmocnienie europejskiej współpracy interdyscyplinarnej w dziedzinie dokumentów i archiwów elektronicznych:

– wzmocnienie współpracy z zakresie zabezpieczeń autentyczności, długoterminowego przechowywania oraz udostępniania dokumentacji i archiwów elektronicznych, w szczególności poprzez aktualizację i poszerzenie dotychczasowych wymagań dotyczących tworzenia systemów zarządzania dokumentacją i archiwami elektronicznymi, jak np. MoReq (*Model requirements for electronic documents and archives management systems* - wzór wymagań wobec systemów elektronicznego zarządzania dokumentami i archiwami*)*, które wspierają lepszą administrację publiczną oraz poprzez dalsze organizowanie forów DLM[10], dotyczących dokumentacji i archiwów elektronicznych.

[10] DLM= zarządzanie cyklem życia dokumentu (Document Lifecycle Management)

(3) Stworzenie i zarządzanie portalem internetowym zapewniającym dostęp do dokumentacji i archiwów w Europie:

– stworzenie przez archiwa krajowe Państw Członkowskich i archiwa instytucji Unii Europejskiej portalu internetowego, który umożliwi łatwiejszy i ponadgraniczny dostęp do dokumentacji i archiwów Państw Członkowskich i instytucji Unii. Portalem mogłoby zarządzać archiwum krajowe Państwa Członkowskiego.

(4) Wspieranie najlepszych praktyk w prawie narodowym i europejskim w zakresie zarządzania dokumentacją i archiwami oraz ich udostępniania:

– archiwa krajowe Państw Członkowskich i archiwa instytucji Unii powinny śledzić nowe projekty aktów prawnych wprowadzanych w Państwach Członkowskich w tej dziedzinie, dążąc do wprowadzania najlepszych praktyk szczególnie w odniesieniu do wymagań dotyczących zarządzania dokumentacją i archiwami oraz dostępem do archiwów.

– łączenie danych dotyczących prawodawstwa w dziedzinie archiwistyki oraz innych aktów powiązanych wydawanych na poziomie narodowym i wspólnotowym oraz ułatwianie dostępu do nich poprzez stworzenie bazy danych w celu rozpowszechniania tego prawodawstwa. Taką bazą danych mogłoby zarządzać archiwum krajowe Państwa Członkowskiego.

(5) Wprowadzenie środków zapobiegających kradzieży dokumentacji archiwalnej:

– stworzenie przez archiwa krajowe Państw Członkowskich planu działania i wspólnych wytycznych, które pozwolą na wymianę informacji i najlepszych praktyk w celu zwalczania kradzieży dokumentacji archiwalnej i wspierania odzyskiwania skradzionej dokumentacji.

B. Państwa Członkowskie i instytucje Unii Europejskiej powinny wspólnie wspierać wdrażanie środków priorytetowych wymienionych w „Sprawozdaniu na temat archiwów w rozszerzonej Unii Europejskiej" z czerwca 2004 r., o których mowa w punkcie A niniejszego zalecenia. Nie przewiduje się, aby wdrażanie tych środków miało dla Unii konsekwencje budżetowe.

C. Powinien zostać utworzony Europejski zespół ds. archiwów skupiający ekspertów z Państw Członkowskich i instytucji Unii, zapewniający współpracę i koordynację w zakresie głównych problemów dotyczących archiwów oraz kontynuację prac, o których mowa w „Sprawozdaniu na temat archiwów w rozszerzonej Unii Europejskiej" z czerwca 2004 r., a w szczególności zapewniający realizację środków priorytetowych, o których mowa w punkcie A niniejszego zalecenia.

D. Najpóźniej w terminie trzech lat od daty publikacji niniejszego zalecenia Europejski zespół ds. archiwów powinien przedstawić sprawozdanie z realizacji środków priorytetowych, o których mowa w punkcie A.

Sporządzono w Brukseli, dnia […] r.

W imieniu Rady
Przewodniczący